

PROF. DR. RUDOLF WEIGL

urodz. 2. IX. 1883 r. — zmarł 11. VIII. 1957 r.

W dniu 11. VIII. br. zmarł w wieku lat 74 prof. dr Rudolf Weigl, jeden z czołowych biologów i mikrobiologów polskich, znakomity riketsjolog, którego odkrycia i opracowania naukowe z zakresu riketsjoz zyskały w latach międzywojennych rozgłos światowy.

Prof. Weigl urodzony w r. 1883 na Morawach, we wczesnym dzieciństwie przybył do Polski, tutaj w polskich szkołach pobierał naukę, uzyskując maturę w gimnazjum w Stryju. Studia wyższe rozpoczął w r. 1903 na wydziale przyrodniczym Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie; w tymże Uniwersytecie uzyskał w r. 1907 stopień doktora filozofii, a następnie w r. 1913 docenta zoologii, anatomii porównawczej i histologii. Cała późniejsza najowocniejsza działalność naukowa prof. Weigla była związana z tym Uniwersytetem, w którym kierował od r. 1920 aż do wybuchu wojny katedrą biologii na wydziale lekarskim.

Głównym zagadnieniem całego okresu naukowej działalności prof. Weigla był dur wysypkowy. Po raz pierwszy zetknął się On z tym zagadnieniem w czasie wielkich epidemii tej choroby w okresie I-szej wojny światowej, pracując wówczas jako parazytolog w wojskowym laboratorium w Małopolsce. Już na początku swoich badań odniósł duży sukces naukowy, mianowicie opracował metodę sztucznego zakażenia wszy odzieżowej i hodowania w niej zarazka duru wysypkowego. Znakomita ta metoda do dziś ma znaczenie podstawowej w badaniu riketsji grupy duru wysypkowego. Prof. Weigl posługując się nią opracował szereg zagadnień niesłychanie ważnych dla poznania istoty zarazka duru wysypkowego, epidemiologii i diagnostyki tej choroby oraz skutecznego jej zapobiegania. Szczepionka przeciw durowi wysypkowemu prof. Weigla zdobyła sobie uznanie światowe, ratując życie tysiącom ludzi u nas w kraju i za granicą (Chiny, Afryka) oraz ułatwiając zwalczanie ognisk epidemicznych.

Oprócz prac nad hodowlą zarazka, nad uodpornianiem czynnym i produkcją szczepionki ukazało się w okresie międzywojennym szereg publikacji prof. Weigla dotyczących innych gatunków riketsji, jak:

riketsji duru wysypkowego szczurzego, riketsji gorączki plamistej gór Skalistych, riketsji wszowej i wykrytego przez *Weigla* gatunku riketsji Rocha-Limy. Ogółem 30 publikacji prof. *Weigla* dotyczy zagadnienia riketsji i riketsjoz; każda z tych prac to owoc wieloletnich i żmudnych badań, obwarowanych wielu kontrolami. Ponadto pod kierunkiem prof. *Weigla* wykonano w zakładzie lwowskim około 80 prac doświadczalnych z zakresu riketsjoz. Autorami ich byli zarówno polscy badacze, jak i zagraniczni, którzy często odwiedzali prof. *Weigla* i pracowali w Jego zakładzie. Wielu z nich, to znani w świecie riketsjologdy, jak np. *Weil*, *Breinl*, *Felix*, *Nicolle*, *Sparrow*, *Mosing*, *Anigstein* i inni.

Warunki okupacji zahamowały znacznie działalność naukową prof. *Weigla*. W okresie tym chroni On setki inteligencji i młodzieży akademickiej Lwowa zatrudniając ją w swoim zakładzie, wydaje też ludności polskiej masy szczepionki, aby ją uchronić przed zagrażającym durem wysypkowym. Mimo namów i gróźb okupanta wysoko i niezłomnie dzierży godność polskiego profesora.

Po wojnie organizuje Instytut badawczy nad tyfusem plamistym w Krakowie i staje na jego czele. Na krótki okres obejmuje katedrę bakteriologii ogólnej przy Uniwersytecie Jagiellońskim, a następnie katedrę biologii ogólnej w Uniwersytecie Poznańskim. Zasadniczo jednak zajmuje się swoim instytutem i mimo podeszłego już wieku kontynuuje badania nad ulepszeniem szczepionki przeciw durowi wysypkowemu i nad zagadnieniem przeżywania zarazka tej choroby w ustroju zwierząt.

Odszedł od nas wielki i zasłużony uczony, który przyniósł chlubę i rozgłos nauce polskiej — oraz szlachetny człowiek, zawsze chętnie spieszący z pomocą i współczujący ludzkiej niedoli.

Edmund Wojciechowski